

RAPORT COFACE

NIEWYPŁACALNOŚCI W POLSCE W I PÓŁROCZU 2023 R.

CZY TO JUŻ TREND?

W bieżącym raporcie przyglądamy się niewypłacalnościom w pierwszym półroczu roku bieżącego i zestawiamy je z wynikami po pierwszym i drugim półroczu roku 2022.

22
23

WZROST LICZBY NIETYPLACALNOŚCI

Pierwsza połowa roku 2022 zakończyła się liczbą niewypłacalności na poziomie 1043, których dynamiczny przyrost o **64%** do końca roku 2022 dał wynik 1709 podmiotów. Rok bieżący to kontynuacja trendu i wzrost o **48%** w stosunku do drugiego półrocza roku 2022.

+64%
+48%

REKORDOWE PÓŁROCZE

Odnotowaliśmy rekordową liczbę 2528 niewypłacalności w samym tylko pierwszym półroczu 2023 roku (co stanowi **92%** wszystkich niewypłacalności ogłoszonych w roku 2022).

92%

UWAGA

W kolejnym raporcie kontynuujemy podejście do danych, poparte precyzyjnym komentarzem, ze względu na zmiany w regulacjach prawnych. Rok 2022 zamknął się wysokim wzrostem niewypłacalności ogółem, na co zdecydowany wpływ miała liczba nowych uproszczonych postępowań o zatwierdzenie układu, wprowadzonych ustawą covidową z 19.06.2020 r. obwieszczanych wyłącznie w Monitorze Sądowym i Gospodarczym i nie rejestrowanych przez sądy. Z tego względu od III kwartału 2020 r., od rozpoczęcia ich stosowania, aby zachować rzetelność w ocenie bieżącej sytuacji dotyczącej niewypłacalności firm – w raporcie Coface dane o sprawach pozasądowych są dodawane do statystyk przedstawiających postępowania ogłoszone przez sądy.

Prezentowane statystyki są przygotowywane przez ubezpieczyciela należności Coface od 1997 roku w oparciu o dane dotyczące otwarcia postępowań upadłościowych i restrukturyzacyjnych pochodzące z MSiG oraz KRZ. Podane wyniki za I półrocze 2023 roku nie są ostateczne i należy się jeszcze spodziewać wzrostu liczby postanowień.

BIEŻĄCĄ SYTUACJĘ I STATYSTYKI KOMENTUJĄ

1.

Sytuacja ekonomiczna

**GRZEGORZ
SIELEWICZ**

Główny Ekonomista
Coface w Polsce
i w Regionie Europy
Centralnej

2.

Sytuacja w branżach

**BARBARA
KAMIŃSKA**

Dyrektor Działu Oceny
Ryzyka Coface w Polsce

3.

Bieżące uwarunkowania
prawne mające wpływ na
prezentowane statystyki

**ARTUR
WARYCH**

Radca Prawny – Szef
Departamentu Egzekucji
i Restrukturyzacji
w Kancelarii Stefaniuk
& Wspólnicy, obsługującej
Coface

W SKRÓCIE

Łączna liczba niewypłacalności polskich przedsiębiorstw w I półroczu 2023 r. (wg stanu wiedzy na 3 lipca br.) wyniosła **2528**, co stanowi wzrost o **142%** w porównaniu do I półrocza ubiegłego roku. Na tę liczbę złożyły się postępowania sądowe i obwieszczenia pozasądowe:

- w ciągu pierwszych 6 miesięcy 2023 r. sądy ogłosiły postanowienia o upadłości i restrukturyzacji **786** polskich firm,
- dodatkowo w I półroczu br. w Krajowym Rejestrze Zadłużonych (KRZ) opublikowano **1742** tzw. Obwieszczenia o ustaleniu dnia układowego (bez rejestracji w sądzie).

Spośród wszystkich ogłoszonych niewypłacalności w pierwszym półroczu 2023 **69%** to obwieszczenia o ustaleniu dnia układowego czyli pozasądowe, **31%** zaś to niewypłacalności ogłoszone przez sądy.

Wśród postępowań sądowych najczęściej ogłoszono postępowań o zatwierdzenie układu - 451, których liczba wzrosła w porównaniu z analogicznym okresem roku 2022 o 36 proc. Więcej też odnotowano przyspieszonych postępowań układowych oraz postępowań układowych.

Statystyki branżowe wskazują na **wzrost niewypłacalności we wszystkich branżach poza rolnictwem**

SĄDOWE POSTANOWIENIA UPADŁOŚCIOWE (A) I RESTRUKTURYZACYJNE (B) ORAZ POZASĄDOWE POSTĘPOWANIA UPROSZCZONE W MSIG I KRZ W POLSCE

Rodzaj postępowania	I-VI 2019	I-VI 2020	I-VI 2021	I-VI 2022	VII-XII 2022	I-VI 2023	I-VI 2023 vs I-VI 2022	I-VI 2023 vs VII-XII 2022	Liczba niewypłacalności w I połowie roku 2023 w stosunku do ich liczby w całym roku 2022
Postępowania upadłościowe i restrukturyzacyjne ogłoszone przez sądy ogółem, w tym:	509	452	380	595	434	786	32%	81%	76%
(A) Upadłość	293	257	192	177	153	190	7%	24%	58%
(B) Postępowanie o zatwierdzenie układu	4	2	81	332	188	451	36%	140%	87%
(B) Przyspieszone postępowanie układowe	148	122	62	30	49	78	160%	59%	99%
B) Postępowanie układowe	9	15	15	6	13	16	167%	23%	84%
B) Postępowanie sanacyjne	55	56	30	50	31	51	2%	65%	63%
Postępowania pozasądowe			795	448	1275	1742	289%	37%	101%
RAZEM NIEWYPŁACALNOŚCI W I PÓŁROCZU 2023	509	452	1175	1043	1709	2528	142%	48%	92%

KOMENTARZE EKSPERTÓW COFACE

Sytuację ekonomiczną
komentuje

**GRZEGORZ
SIELEWICZ**

Główny Ekonomista
Coface w Polsce
i w Regionie Europy Centralnej

Pierwsza połowa 2023 r. zakończyła się dalszym wzrostem niewypłacalności przedsiębiorstw w Polsce, których poziom był bliski łącznej liczbie postępowań odnotowanych w całym 2022 r. W porównaniu z poprzednim półroczem (lipiec-grudzień 2022) niewypłacalności w pierwszych sześciu miesiącach tego roku wzrosły o 48%. Nadal ogromną popularnością cieszą się pozasądowe postępowania, których udział sięgnął 69%. Zauważalny jest także dalszy przyrost sądowych postępowań restrukturyzacyjnych, zwłaszcza postępowań o zatwierdzenie układu jako kolejnego etapu postępowań pozasądowych.

Wymagające otoczenie makroekonomiczne sprawia, że należy oczekiwać utrzymywania się liczby niewypłacalności przedsiębiorstw na podwyższonych poziomach. Po dosyć długim okresie odporności na zawirowania w zeszłym roku, pierwsza połowa tego roku pokazuje znaczne spowolnienie gospodarcze. Już w pierwszym kwartale 2023 r. polska gospodarka skurczyła się o 0,3% w ujęciu rocznym, a ostatnie wskaźniki obrazujące aktywność gospodarczą, w tym dynamika produkcji przemysłowej i sprzedaży detalicznej pozostały ujemne także w kolejnych miesiącach drugiego kwartału.

Polski przemysł jest zależny zarówno od sytuacji na rynku krajowym, jak również na rynkach zagranicznych. Te drugie niestety nie rekompensują spowolnienia wewnętrznego, ponieważ także odczuwają pogorszenie aktywności gospodarczej. Istotny partner handlowy Polski oraz kluczowa gospodarka Europy Zachodniej, czyli Niemcy są w technicznej recesji. Podobnie niektóre kraje Europy Środkowo-Wschodniej, np. Węgry. Utrzymująca się dłużej dekoniunktura na rynkach zagranicznych może sprawić, że polskiej gospodarce będzie trudno podnieść się ze spowolnienia. Jednak wydaje się, że rynek wewnętrzny najgorsze ma już za sobą. Konsumpcja gospodarstw domowych nadal pozostaje ograniczona i koncentrująca się na niezbędnych produktach codziennej potrzeby, ale zaczyna poprawiać się optymizm konsumentów. Sprzyja temu postępujący proces dezinflacji. Należy jednak zwrócić uwagę, że dezinflacja to nie deflacja. Ceny nadal są na wysokich poziomach, jednak ich wzrost jest już mniej dynamiczny. Wysokie odczyty inflacji bazowej potwierdzają, że wzrost cen „rozlał się” po całej gospodarce. Ponadto dosyć silny rynek pracy wraz z kolejnymi działaniami mającymi na celu zwiększenie wsparcia socjalnego może przyczynić się do następnej fali wzrostu inflacji – tym razem na bazie rosnącego popytu wewnętrznego, a nie globalnego wzrostu cen surowców, jak miało to miejsce zwłaszcza w pierwszej połowie ubiegłego roku.

Firmy będą się mierzyć z presją na marże. Okres ich zwiększania przy okazji ogólnego wzrostu cen dobiegł końca, a wiele przedsiębiorstw musi radzić sobie z nadmiarem zapasów, które w wielu przypadkach zostały nabyte po dość wysokich cenach. Zmniejszanie zapasów już na początku tego roku było główną przyczyną pogorszenia gospodarczego, a proces ten będzie kontynuowany.

NIEWYPŁACALNOŚCI WEDŁUG BRANŻ

Branże	2020	2021	2022	2022	2023	I-VI 2023 vs I-VI 2022	I-VI 2023 vs VII-XII 2022	Liczba niewypłacalności w I połowie roku 2023 w stosunku do ich liczby w całym roku 2022
	I-VI	I-VI	I-VI	VII-XII	I-VI			
PRODUKCJA	123	205	154	275	402	161%	46%	94%
Przetwórstwo przemysłowe, w tym:	114	184	141	255	374	165%	47%	94%
Produkcja metali i metalowych wyrobów gotowych	26	45	34	53	90	165%	70%	103%
Produkcja artykułów spożywczych i napojów	22	29	20	43	40	100%	-7%	63%
Produkcja wyrobów z drewna, z wyłączeniem mebli	11	15	9	15	44	389%	193%	183%
Produkcja odzieży i wyrobów tekstylnych	1	14	8	14	27	238%	93%	123%
Produkcja maszyn, urządzeń i urządzeń elektrycznych	11	10	12	17	30	150%	76%	103%
Produkcja mebli	7	9	12	25	38	217%	52%	103%
Produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych (w tym materiały budowlane)	5	9	10	8	15	50%	88%	83%
Produkcja papieru i wyrobów z papieru	3	9	6	6	6	0%	0%	50%
Poligrafia i reprodukcja	4	8	9	9	9	0%	0%	50%
Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych	6	8	9	15	17	89%	13%	71%
Przetwórstwo przemysłowe pozostałe	18	28	12	50	58	383%	16%	94%
HANDEL, w tym m.in.:	99	225	187	380	554	196%	46%	98%
Handel hurtowy	54	109	83	134	192	131%	43%	88%
Handel detaliczny	39	92	95	186	267	181%	44%	95%
BUDOWNICTWO	51	109	128	152	331	159%	118%	118%
TRANSPORT	34	88	80	193	287	259%	49%	105%
ROLNICTWO	42	193	205	171	186	-9%	9%	49%
USŁUGI - POZOSTAŁE branże, w tym:	103	355	289	538	768	166%	43%	93%
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	21	84	69	127	211	206%	66%	108%
Usługi dzierżawy, administrowania i wspierające	12	51	34	54	95	179%	76%	108%
Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	9	48	26	42	53	104%	26%	78%
Zakwaterowanie i gastronomia	19	44	34	71	112	229%	58%	107%
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	14	39	33	87	111	236%	28%	93%
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	9	32	23	39	52	126%	33%	84%
Informacja i komunikacja w tym usługi oprogramowania	10	24	30	47	62	107%	32%	81%
Usługi pozostałe	9	33	40	71	30	-25%	-58%	27%
Ogółem	452	1175	1043	1709	2528	142%	48%	92%

KOMENTARZE EKSPERTÓW COFACE

Sytuację w branżach
komentuje

**BARBARA
KAMIŃSKA**

Dyrektor Działu Oceny Ryzyka
Coface w Polsce

Wyniki niewypłacalności wśród polskich przedsiębiorstw w I półroczu 2023 r. niestety nie napawają optymizmem. Zgodnie z wcześniejszymi przewidywaniami Coface, wzrostowy trend niewypłacalności w pierwszych 6 miesiącach br. został utrzymany, przy czym dynamika zjawiska jest niepokojąco wysoka. Liczba niewypłacalnych podmiotów, włączając w to zarówno likwidacje, jak i restrukturyzacje w trybie sądowym i pozasądowym osiągnęła wartość 2.528, co stanowiło aż 92% wszystkich niewypłacalności 2022 roku.

Najwyższą dynamikę wzrostu liczby niewypłacalności rdr. zanotowały transport (+259%), handel (+196%), produkcja przemysłowa (+161%) i usługi (+166%). Jedyną branżą, która po skokowym wzroście niewypłacalności w 2021 roku wykazuje obecnie tendencję spadkową, jest rolnictwo (spadek o 9% zarówno w 2022 r. oraz 6.2023), jednak spory wpływ ma tu efekt wysokiej bazy.

Należy zauważyć, że spowolnienie gospodarcze oddziałuje na szerokie spectrum branż. Tak naprawdę nie ma bezpiecznych sektorów, bo inflacja i spadek realnej siły nabywczej konsumentów oraz wysokie koszty finansowania bankowego dotyczą wszystkich przedsiębiorstw. Dodatkowo dekonunktura to obecnie zjawisko globalne, szczególnie widoczne w rozwiniętych gospodarkach europejskich. Niemcy - największy partner handlowy Polski – notuje techniczną recesję po dwóch kolejnych kwartałach z ujemnym wzrostem PKB, podobnie trudna pozostaje sytuacja w Wielkiej Brytanii, gdzie liczba upadłości względem kwietnia 2019 r. wzrosła o 26%, a Coface prognozuje skurczenie tej gospodarki na koniec 2023 roku o 0,6%.

W dalszym ciągu cechą charakterystyczną niewypłacalności w Polsce jest bardzo wysoka reprezentacja podmiotów małych. Zaledwie 1,6% niewypłacalnych przedsiębiorstw wykazało przychody ze sprzedaży powyżej 50 mln zł. W obecnych realiach gospodarczych istotne problemy z realizacją swoich zobowiązań wykazują najczęściej indywidualni przedsiębiorcy, nieposiadający większej bazy kapitałowej, uzależnieni od finansowania zewnętrznego, a często również od większych partnerów biznesowych. Tryb pozasądowych obwieszczeń o ustalenie dnia układowego stał się najpopularniejszą formą ochrony biznesu przed egzekucją, z kwartału na kwartał udział tych postępowań wzrasta, stanowiąc na koniec czerwca 2023 r. 69% ogółu postępowań restrukturyzacyjnych i upadłościowych.

Produkcja przemysłowa

Produkcja sprzedana polskiego przemysłu w pierwszych 5 miesiącach br. skurczyła się o 1,8% w ujęciu rocznym, a indeks PMI w czerwcu 2023 spadł do poziomu 45,1 pkt. W badaniu przeprowadzonym w czerwcu br. przez GUS, podmioty z sektora przetwórstwa przemysłowego i budownictwa najbardziej pesymistycznie oceniały koniunkturę gospodarczą. Ze względu na zmniejszony popyt krajowy i zagraniczny, w szczególności z rynku niemieckiego, wartość nowych zamówień w przemyśle uległa mocnemu wyhamowaniu. Firmy zmniejszały stany magazynowe, co przy poprawie kondycji w łańcuchach dostaw umożliwiło istotne obniżenie cen wyrobów gotowych (inflacja PPI wynosiła w styczniu 2023 18,5%, aby spaść do poziomu 3,1% w 5.2023). To oczywiście dobry prognostyk dla oczekiwań dalszej dezinflacji w całej gospodarce, jednak zmniejszony popyt konsumpcyjny może dalej oddziaływać niekorzystnie na liczbę niewypłacalności wśród wytwórców. W pierwszym półroczu 2023 r. w przemyśle ogłoszono 402 niewypłacalne podmioty, podczas gdy w całym 2022 roku niewypłacalnych było 429 firm.

W ostatnich miesiącach wyraźnie obserwujemy dekoniunkturę w branży stalowej, wynikającą z malejącego popytu ze strony budowlanki czy produkcji urządzeń AGD. Dodatkowo znaczna korekta cen stali przy wysokich stopach procentowych istotnie pogarsza wyniki finansowe przedsiębiorstw z sektora przetwórstwa metali. Niewypłacalności wśród przedsiębiorstw stalowych wykazały dynamikę wzrostu powyżej średniej dla przemysłu.

Najwyższą dynamikę wzrostu upadłości zanotowano w przetwórstwie drewna, gdzie niewypłacalność ogłosiło 44 przedsiębiorstwa (w całym 2022 r. były to 24 firmy). Dodatkowo w branży meblarskiej trwale kłopoty z regulowaniem zobowiązań zgłosiło 38 wytwórców (+52% w stosunku do 2. półrocza'22 i +217% rdr). Branża drewna mierzy się z istotnym regresem popytu, poczynając od najgłębszych spadków w asortymencie galanterii ogrodowej po stolarkę budowlaną, meble czy nawet niższe zapotrzebowanie na palety. Dodatkowo wysokie ceny surowca krajowego osłabiają konkurencyjność firm. Wśród producentów żywności zanotowano o 7% mniej niewypłacalności niż w ostatnim półroczu 2022 r. i dwukrotnie więcej w porównaniu rocznym. Polska żywność cechująca się wysoką jakością i konkurencyjnością cenową korzystała z dobrej koniunktury eksportowej w pierwszych miesiącach br.

Usługi

Usługodawcy stanowią od początku pandemii najliczniejszą grupę niewypłacalnych podmiotów, w 1 półroczu 2023 zanotowano tu 768 przedsiębiorstw (+43% względem 2. półrocza 2022), z najliczniejszą reprezentacją firm z branży naukowo-technicznej, HoReCa i usług medycznych. Trwale problemy z regulacją swoich zobowiązań zgłaszają przede wszystkim mali przedsiębiorcy – jednoosobowe działalności gospodarcze stanowiły aż 80% wszystkich niewypłacalności wśród usługodawców.

Pomimo ogłoszenia oficjalnego końca pandemii w maju 2023, ożywienie wielu segmentów usług hamuje malejąca siła nabywcza Polaków, zaś wysoka inflacja i presja na podwyżki płac nie ułatwia zarządzania biznesem. Wielu Polaków z konieczności ogranicza wydatki – rzadziej jada poza domem czy pozwala sobie na długie wakacje, firmy w dobie niepewności ograniczają budżety szkoleniowe. Bez zasadniczego wzrostu płac realnych, sytuacja branży usługowej nie ulegnie zmianie.

Handel

Drugi kwartał 2023 r. był trzecim z rzędu kwartałem z recesją konsumpcji w Polsce. Najmocniejsze spadki notowały takie kategorie jak prasa i książki, meble, RTV/AGD i paliwa. Widać, że w związku ze spadkiem realnych wynagrodzeń i zwiększeniem kosztu obsługi rat kredytów Polacy przestawili się na tryb oszczędzania. Pogłębiająca się erozja siły nabywczej konsumentów przesunęła zakupy w stronę artykułów pierwszej potrzeby kosztem dóbr trwałych.

Liczba niewypłacalności wśród przedsiębiorstw handlowych plasuje tę branżę na drugiej pozycji w ogólnej puli niewypłacalnych podmiotów. W 1 półroczu 267 detalistów i 192 hurtowników ogłosiło niewypłacalność, wykazując odpowiednio dynamikę wzrostu o 181% i 131% rdr. Handel należy do najbardziej zadłużonych branż w polskiej gospodarce – długi branży, po postpandemicznym obniżeniu, ponownie zaczęły rosnąć i w maju 2023 r. osiągnęły poziom 2,2 mld zł. Wysoka inflacja, w szczególności dotycząca cen żywności, stanowi największe bezpośrednie zagrożenie dla dystrybutorów. Oczywiście należy z optymizmem przyjmować kolejne informacje potwierdzające spadek inflacji konsumenckiej, jednak dopiero bardziej trwale zwiększenie realnych płac może mieć przełożenie na poprawę nastroju w branży.

Wśród niewypłacalnych podmiotów handlowych zdecydowanie dominowali mali przedsiębiorcy - jednoosobowe działalności gospodarcze dostarczyły w 1 półroczu 2023 76% liczby niewypłacalności w branży handlowej, jednak ostatnim okresie niewypłacalność ogłosiło kilka większych przedsiębiorstw handlowych, m.in. My Center (dystrybutor RTV/AGD), Expondo Polska (handel internetowy urządzeniami i narzędziami), Agrochemia (handel hurtowy nawozami) czy Athena Distribution Group (dystrybutor nabiątu).

Transport

Wśród spedytorów zanotowano w minionym okresie 287 niewypłacalności, z czego 91% stanowiły niewypłacalności jednoosobowych działalności gospodarczych. Dynamika wzrostu zjawiska względem 2. półrocza 2022 r wyniosła 49%, zaś liczba likwidowanych lub restrukturyzowanych firm z sektora TSL przekroczyła już wartość całego 2022 roku o 5%.

Transport odzwierciedla koniunkturę gospodarczą w poszczególnych krajach i branżach. Wraz z osłabieniem gospodarczym notowanym przez wiele dużych europejskich państw i zamknięciem kierunków wschodnich, a także ograniczeniem zamówień ze strony rodzimego przemysłu, budowlanki czy handlu następuje zmniejszenie popytu na usługi transportowe. Przy wielu wyzwaniach kosztowych (wysokie ceny paliw, presja płacowa potęgowana chronicznym brakiem kierowców, wysokie stopy procentowe, wyższe koszty działalności wymuszone przez konieczność dostosowania się do Pakietu Mobilności) niewypłacalność małych zadłużonych podmiotów staje się faktem. Rozwój sytuacji gospodarczej w Europie będzie miał istotny wpływ na kondycję spedytorów, którzy w znacznym stopniu opierają swoją działalność na przewozach międzynarodowych.

NIEWYPŁACALNOŚCI W BUDOWNICTWIE

Sytuację w budownictwie
komentuje

**MARCIN
OGULEWICZ**

Zastępca Dyrektora Działu Oceny Ryzyka
Coface w Polsce

Liczba zgłoszonych niewypłacalności w branży budowlanej po pierwszym półroczu br. okazała się o 18% wyższa od liczby zgłoszeń w całym 2022 roku (331 przypadków wobec 280). Rosnący trend jest zbieżny ze statystykami Coface, które wskazują na rosnącą liczbę zgłoszeń przeterminowań i spraw windykacyjnych w bieżącym roku. Świadczy to o znacząco pogarszającej się kondycji finansowej branży i nawarstwiających się problemach płatniczych podmiotów gospodarczych.

Jednakże sytuacja finansowa w budownictwie jest bardziej złożona. Jej poszczególne sektory rozwijają się nierównomiernie. Do ogólnego wzrostu branży po 5. miesiącach br. rzędu 3,7% przyczynił się przede wszystkim dwucyfrowy wzrost (12,2%) działalności sektora inżynieryjnego. Około dwa razy wolniej (6,9%) rośnie wartość rynku robót specjalistycznych. Jednocześnie maleje wartość robót z tytułu wznoszenia budynków (o 6,6%), za co przede wszystkim odpowiada sytuacja w budownictwie mieszkaniowym: znaczny wzrost kosztów w ciągu ostatnich miesięcy i utrudniony dostęp do finansowania zewnętrznego skutkują stopniowym kurczeniem rynku. Biorąc pod uwagę tegoroczny, około 25% spadek liczby rozpoczętych budów i 30% spadek wydanych pozwoleń na budowę, trudno oczekiwać odwrócenia trendu w skali całego roku.

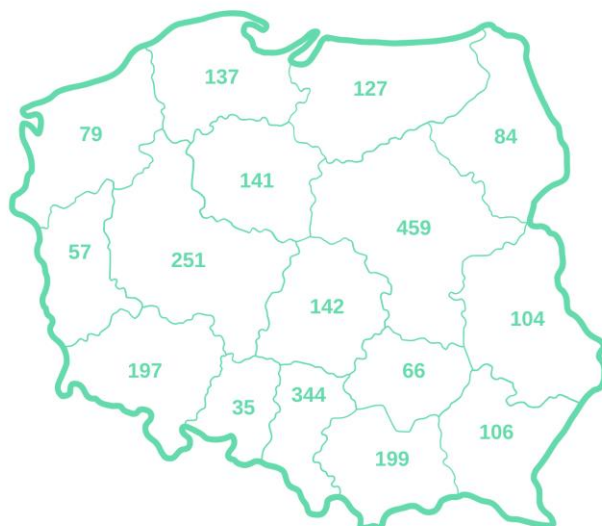
Przeciwnie kierunki rozwoju widać wyraźnie na rynku zamówień publicznych, który stanowi około połowę rynku budowlanego. Stabilny jest portfel zamówień podmiotów budownictwa drogowego, korzystających z ofert Programu Budowy Dróg Krajowych, jednakże wyzwaniem pozostaje ich rentowność, zważywszy na postępujący wzrost kosztów. W poważniejszej sytuacji jest budownictwo kolejowe: problemy z finansowaniem nowych przetargów kolejowych stanowią zagrożenie dla funkcjonowania podmiotów tego sektora.

Na standing podmiotów rynku budowlanego wpływa zakres i skala działalności, a także lokalizacja. Upraszczając: w korzystniejszej sytuacji wydają się być podmioty większe, o szerokiej kadrze i zdywersyfikowanym zakresie działalności, działające na wielu rynkach. W przeciwieństwie do nich małe, działające lokalnie, wąsko wyspecjalizowane podmioty muszą stawiać czoła równocześnie słabemu popytowi oraz rosnącym kosztom i odpływowi pracowników.

Zdolność do pozyskiwania marżowych zleceń w warunkach nasilającej się konkurencji jest obecnie kluczowa w prowadzeniu działalności budowlanej. Najbliższe miesiące będą stanowiły spore wyzwanie dla uczestników rynku budowlanego, co zapewne znajdzie odzwierciedlenie w statystykach niewypłacalności za drugie półrocze 2023 roku.

NIEWYPŁACALNOŚCI WEDŁUG REGIONÓW

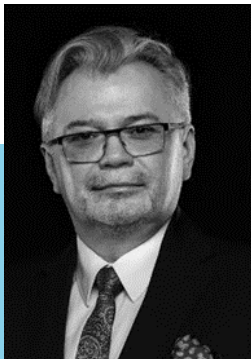
Województwo	Liczba niewypłacalności I-VI 2023
Mazowieckie	459
Śląskie	344
Wielkopolskie	251
Małopolskie	199
Dolnośląskie	197
Łódzkie	142
Kujawsko-pomorskie	141
Pomorskie	137
Warmińsko-mazurskie	127
Podkarpackie	106
Lubelskie	104
Podlaskie	84
Zachodniopomorskie	79
Świętokrzyskie	66
Lubuskie	57
Opolskie	35
Ogółem	2528

NIEWYPŁACALNOŚCI WEDŁUG FORMY PRAWNEJ

Forma prawna	I-VI 2017	I-VI 2018	I-VI 2019	I-VI 2020	I-VI 2021	I-VI 2022	VII-XII 2022	I-VI 2023
Przedsiębiorca	115	159	178	155	673	644	1238	1944
Spółka z o.o.	239	249	251	202	394	307	357	447
Spółka akcyjna	40	49	39	43	33	34	26	43
Spółka komandytowa	12	17	18	25	43	32	54	57
Spółka jawna	18	21	13	16	22	16	26	26
Spółdzielnia	4	7	5	6	4	4	2	6
Pozostałe formy	9	5	5	5	6	6	6	5
Ogółem	437	507	509	452	1175	1043	1709	2528

KOMENTARZE EKSPERTÓW COFACE

Bieżące uwarunkowania prawne
komentuje

ARTUR WARYCH

Radca Prawny – Szef Departamentu Egzekucji i Restrukturyzacji
Kancelaria Stefaniuk & Wspólnicy, obsługującej Coface

Analiza danych dotyczących liczby postępowań „insolwencyjnych” (restrukturyzacyjnych i upadłościowych) otwartych w pierwszym półroczu 2023 r. pozwala na konkluzję, że wciąż utrzymuje się silny trend wzrostowy co do liczby takich postępowań, zapoczątkowany jeszcze w 2020 r. we wstępnym okresie pandemii, a następnie przybierający na sile po wprowadzeniu w życie reformy postępowań dotyczących dłużników niewypłacalnych rozpoczętej w grudniu 2021 r.. Niezależnie od podstaw ekonomicznych tego zjawiska zilustrowanych prezentowanymi danymi należy uwzględnić, że wciąż rosnąca liczba postępowań insolwencyjnych znajduje swoje źródło także w sprzyjających rozwiązaniach prawnych przyjętych wobec dłużników niewypłacalnych, wprowadzonych przepisami nowelizacji z 2021 r. zarówno w odniesieniu do otoczenia prawnego, jak i praktycznych aspektów obrotu prawnego tych postępowań. Rozwiązania te dotyczą zasadniczo rozwiązań systemowych w postaci wprowadzenia w życie długo oczekiwanego Krajowego Rejestru Zadłużonych (KRZ) i co do zasady wyłączności procedowania w postępowaniach insolwencyjnych za pośrednictwem KRZ, jak i wprowadzenia w życie nowego (czy też nowouregulowanego) rodzaju pozasądowego postępowania restrukturyzacyjnego – postępowania o zatwierdzenie układu), za którego prototyp można uznać uproszczone postępowanie „covidowe”.

W tym miejscu warto przypomnieć, że projekty dalej idących rozwiązań, mające na celu dalsze „ułatwienie” sytuacji dłużników niewypłacalnych (oczywiście kosztem interesów wierzycieli), pojawiły się już w 2022 r. (m.in. poszerzenie zakresu zakazów przeciwegzekucyjnych w postępowaniach restrukturyzacyjnych poprzez ich rozciągnięcie także na okresy zarówno przed otwarciem postępowania, jak i po jego zakończeniu, objęcie z mocy prawa układem wierzytelności dotychczas pozaukładowych przy możliwości ich wyłączenia z układu jedynie w razie wyraźnego sprzeciwu wierzyciela). Jednak nawet pomimo braku realizacji – jak dotąd – tego typu propozycji ustawodawczych tendencja wzrostowa liczby nowych postępowań insolwencyjnych wciąż się utrzymuje, co potwierdza, chociażby zestawienie wskaźników za cały ubiegły rok 2022 i I półrocze 2023 roku.

Najbardziej znaczący przyrost zauważalny jest w liczbie nowych postępowań o zatwierdzenie układu. To co do zasady pozasądowe postępowanie restrukturyzacyjne (wszczynane w drodze publikacji w KRZ obwieszczenia o ustaleniu dnia układowego) w fazę „sądową” wstępuje dopiero po zgłoszeniu przez dłużnika wniosku o zatwierdzenie układu. Natomiast wszelkie poprzedzające ten wniosek czynności - stanowiące fazę „pozasądową”, w szczególności sporządzenie spisu wierzytelności, przygotowanie warunków układowych, przeprowadzenie głosowania nad układem w celu przyjęcia układu czy wreszcie sporządzenie i wniesienie wzmiankowanego wniosku o zatwierdzenie układu należą do dłużnika czy też ściślej mówiąc - do doradcy restrukturyzacyjnego, który na podstawie umowy zawartej z dłużnikiem pełni funkcję nadzorca układu. Na ich przeprowadzenie dłużnik ma 4 miesiące począwszy od daty publikacji obwieszczenia o ustaleniu dnia układowego pod rygorem umorzenia postępowania restrukturyzacyjnego z mocy prawa. W tym okresie aż do chwili prawomocnego zakończenia postępowania pozostaje on pod ochroną przeciwegzekucyjną, co w zestawieniu z odformalizowaniem tego postępowania stanowi o jego niewątpliwiej atrakcyjności dla dłużnika. Niestety ujemnym skutkiem takiego stanu rzeczy jest zauważalne nadużywanie regulacji poprzez wykorzystywanie postępowania o zatwierdzeniu układu wyłącznie dla uniknięcia egzekucji wierzytelności układowych w okresie ochronnym.

Należy przypomnieć, że bieg okresu ochrony przeciwegzekucyjnej rozpoczyna się w dacie publikacji w KRZ obwieszczenia o ustaleniu dnia układowego, a kończy z chwilą prawomocnego zakończenia postępowania restrukturyzacyjnego, czyli w dacie uprawomocnienia się postanowienia o zatwierdzeniu układu lub też o odmowie jego zatwierdzenia. Okres ten ulega skróceniu do czterech miesięcy od daty publikacji obwieszczenia w razie niezgłoszenia w tym czasie wniosku o zatwierdzenie układu, co skutkuje umorzeniem postępowania z mocy prawa. Zauważalna jest natomiast praktyka polegająca na przedłużających się okresach rozpoznawania już zgłoszonych przez dłużnika wniosków o zatwierdzenie układu, co w sposób oczywisty przedłuża ochronę przeciwegzekucyjną dłużnika, ale z drugiej strony utrzymuje stan niepewności dla wierzyciela. Chociaż ustawowo Sąd powinien rozpoznać wniosek o zatwierdzenie układu w terminie dwóch tygodni, w praktyce może to trwać nawet kilka miesięcy, co ma miejsce także w przypadku składania zastrzeżeń wierzycieli co do przyjętego układu czy też zaskarżania już wydanego postanowienia o zatwierdzeniu układu. Należy przy tym pamiętać, że odmowa zatwierdzenia układu przez sąd może ostatecznie skutkować upadłością dłużnika, co mając na uwadze okres ochrony przeciwegzekucyjnej inicjowany w wyniku wszczęcia postępowania restrukturyzacyjnego, może w znaczący sposób przełożyć się na ograniczenie możliwości choćby częściowego zaspokojenia wierzytelności układowych.

Wszczęcie postępowania o zatwierdzenie układu jest nadal rozwiązaniem atrakcyjnym i korzystnym dla dłużników niewypłacalnych bądź zagrożonych niewypłacalnością, przy czym jest ono w coraz mniejszym stopniu wykorzystywane przez dłużników niewypłacalnych wyłącznie w celu „zyskania na czasie” i uniknięcia dotkliwych postępowań przy jednoczesnym braku zamiaru osiągnięcia ostatecznego celu, jakim jest zawarcie układu z wierzycielami. Praktyka taka jednak wciąż jest odnotowywana, w związku z tym warto wspomnieć o pojawiających się coraz częściej głosach – także po stronie doradców restrukturyzacyjnych – o konieczności zmian w regulacji celem ukrócenia tejże praktyki poprzez wprowadzanie określonych sankcji dla dłużników wszczynających postępowania restrukturyzacyjne w złej wierze. Trudno jednak na razie jednoznacznie stwierdzić na czym takie rozwiązania miałyby konkretnie polegać.

Analiza propozycji układowych obecnie przygotowywanych przez dłużników w postępowaniach restrukturyzacyjnych pozwala na konkluzję o poprawie „jakości” tych propozycji w kontekście warunków bardziej korzystnych i akceptowalnych dla wierzycieli, czy też inaczej rzecz ujmując - na ich urealnieniu w stosunku do możliwości ich akceptacji przez wierzycieli i możliwości spłaty przez dłużników. Przekłada się to w oczywisty sposób na liczbę układow przyjętych i zatwierdzonych w postępowaniach restrukturyzacyjnych, czyli na liczbę skutecznie zakończonych postępowań restrukturyzacyjnych. Wydaje się, że dłużnicy niewypłacalni traktują coraz poważniej postępowanie restrukturyzacyjne nie tylko jako przyczynek do objęcia ich ochroną przeciwegzekucyjną, ale również jako realny sposób na spłatę swoich zobowiązań przy jednoczesnym zachowaniu ciągłości bytu prawnego i gospodarczego zgodnie z ratio legis postępowania restrukturyzacyjnego wyrażonym w art. 3 ust. 1 ustawy Prawo restrukturyzacyjne. W myśl tego przepisu bowiem „celem postępowania restrukturyzacyjnego jest uniknięcie ogłoszenia upadłości dłużnika przez umożliwienie mu restrukturyzacji w drodze zawarcia układu z wierzycielami, a w przypadku postępowania sanacyjnego - również przez przeprowadzenie działań sanacyjnych, przy zabezpieczeniu słusznych praw wierzycieli”.

Kilka uwag należy poświęcić podstawowemu i obligatoryjnemu instrumentowi informatycznemu w obrocie prawnym postępowań insolwencyjnych, jakim jest Krajowy Rejestr Zadłużonych. System ten pełni nie tylko funkcję informacyjną w stosunku do postępowań insolwencyjnych wszczętych po 1 grudnia 2021 r., ale również i zasadniczą funkcję proceduralną z uwagi na przyjęty obowiązek wymiany pism procesowych i oświadczeń uczestników obrotu wyłącznie za jego pośrednictwem. Znaczny wzrost liczny postępowań insolwencyjnych przy jednoczesnym przymusie procedowania w tych postępowaniach poprzez KRZ siłą rzeczy wymusza jego stałe doskonalenie i dostosowywanie nie tylko do wymogów ustawowych, ale i do stale ewoluującej praktyki. System ten bowiem przechodzi wciąż ciągłą ewolucję; zauważalny jest wzrost jego funkcjonalności, czy też, co równie istotne, rosnąca bezawaryjność systemu, co ma zasadnicze znaczenie dla pewności obrotu przy terminowości i skuteczności pism procesowych czy oświadczeń składanych za pośrednictwem KRZ przez uczestników postępowań insolwencyjnych.

COFACE: WSPÓLNIE BUDUJEMY BIZNES

Dzięki 75-letniemu doświadczeniu i rozbudowanej, międzynarodowej sieci oddziałów Grupa Coface, światowy lider w ubezpieczeniach należności, oferuje 50 000 firm na całym świecie rozwiązania w zakresie ochrony przed ryzykiem niewypłacalności ich klientów, zarówno w transakcjach krajowych jak i eksportowych. Grupa, obecna w 100 krajach, wspierana przez 4.540 pracowników, osiągnęła w 2021 r. skonsolidowane przychody w wysokości 1,568 mld EUR. Coface publikuje co kwartał swoje oceny ryzyka kraju dla 162 państw, w oparciu o unikalną wiedzę na temat zachowań płatniczych przedsiębiorstw i doświadczenie 660 lokalnych analityków ds. oceny ryzyka, współpracujących na bieżąco z klientami Coface i weryfikujących kondycję ich dłużników.

W Polsce Coface jest obecny od 1992 roku. Ubezpiecza należności krajowe i eksportowe, oferuje finansowanie poprzez faktoring, a także raporty handlowe o firmach z całego świata. Prowadzi monitoring i windykację należności B2B. Więcej informacji o firmie oraz pozostałe komunikaty prasowe dostępne na: www.coface.pl